

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „X“ SKUNDO PRIEŠ APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRĄ

2023 m. gegužės 4 d. Nr. 4D-2022/1-792
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo uždarnosios akcinės bendrovės „X“ (toliau vadinama – Pareiškėja, Bendrovė) direktorės Y pateiktą skundą dėl „pasikartojančių Aplinkos apsaugos agentūros (toliau vadinama – Agentūra) piktnaudžiavimo ir biurokratizmo apraiškų Bendrovės atžvilgiu“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. Bendrovė eksportuoja dirbtinėmis sąlygomis veisiamas ir auginamas medicininės dėles *Hirudo verbana*. Šių dėlių eksportui į Europos Sąjungai nepriklausančias šalis, vadovaujantis CITES konvencija ir Reglamentu (EB) Nr/ 338/97, kiekvienu eksporto (pardavimo) atveju Agentūra turi išduoti leidimą pagal Bendrovės teikiamą paraišką.

2021 m. rugsėjo 30 d. pažymoje Nr. 4D-2021/1-297 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės X skundo prieš Aplinkos apsaugos agentūrą“ (toliau vadinama – 2021 m. rugsėjo 30 d. Pažyma) tuometis Seimo kontrolierius konstatavo Bendrovės teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimą.

Agentūra 2021 m. kovo 22 d. buvo išdavusi CITES eksporto leidimą Nr. 21LT/7/E/0019 medicininių dėlių *Hirudo verbana* išvežimui į Jungtinę Karalystę, o 2021 m. gruodžio 1 d. – leidimą Nr. 21LT/7/E/0087 išvežimui į Šveicariją. „Tačiau nuo 2022 metų Bendrovės teikiamoms Paraiškomis Agentūra pradėjo taikyti „dvigubus“ standartus, turinčius piktnaudžiavimo tarnyba ir biurokratizmo apraiškų, pažeidžiant Bendrovės teisę į tinkamą viešąjį administravimą“:

2.1.1. Dokumentai, kurie buvo teikiami 2021 metais kartu su ankstesnėmis paraiškomis, pradėjo „netikti“ 2022 metų paraiškų vertinimui ir CITES eksporto leidimo išdavimui, „neva šiems dokumentams, jų turiniui atsirado trūkumai, pastabos.“ Tai iliustruoja pavyzdys:

2022 m. gegužės 10 d. Bendrovė pateikė Agentūrai paraišką ir kartu su 2021 m. Paraiška teiktus identiškos formos ir iš esmės tapatus turinio dokumentus:

- žurnalą „Medžiagos pavadinimas medicininės dėlės *Hirudo verbana*“ (įvardintas kaip Bendrovės dėlių apskaitos žurnalas) (toliau vadinama – Žurnalas);
- ataskaitą apie aptvaruose, voljeruose ir kituose statiniuose laikomus gyvūnus už 2021 m. (toliau vadinama – Ataskaita), kurios forma patvirtinta Laukinių gyvūnų naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. D1-533/B1-310 (toliau – Gyvūnų naudojimo taisyklės).

Po dviejų Bendrovei 2021 metais išduotų CITES eksporto leidimų Agentūra jau nurodo, kad Žurnalas netinkamas dėlių apskaitai (nors dėlių apskaitos patikrinimus atlieka Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – AAD) Marijampolės valdybos

Marijampolės Gyvosios gamtos apsaugos inspekcija (toliau vadinama – Inspekcija), kuri neturėjo jokių pastabų dėl Žurnalo ir 2021 m. sausio 28 d. bei 2021 m. lapkričio 24 d. dėlių apskaitos ir Žurnalo tinkamumą patvirtino patikrinimo aktais. Ataskaitoje Agentūra pasigedo duomenų (amžius, kilmė), kurių ataskaitos forma nereikalauja pateikti.

2.1.2. Naujai teikiamoms paraiškoms (dokumentams) keliami nauji reikalavimai, kurių nebuvo ankstesnių 2021 m. paraiškų vertinimo ir CITES eksporto leidimų išdavimo metu:

- Bendrovė 2022 m. gegužės 10 d. pateikė paraišką su dokumentais, identiškais dokumentams, teiktiems kartu su 2021 m. paraiškomis, tačiau 2022 m. paraiškos vertinimo metu Agentūra „atrado“, kad eksportuojamos medicininės dėlės *Hirudo verbana* turėtų būti paženklinamos. Pagrįstai gali būti keliamas klausimas, kaip paženklininti medicininę dėlę (*Hirudo verbana*) (pvz.: sliškai, žuvis irgi ženklinami?), koks tokio ženklinimo tikslas? Ar šis Agentūros reikalavimas naujai atsirado 2022 metais? Ar tik Bendrovei selektyviai taikomas?;

- 2022 m. paraiškos vertinimo metu Agentūra „susirūpino“, kad eksportuojamos medicininės dėlės (*Hirudo verbana*) transportavimo metu turi būti saugios, neaiškus transportavimo būdas. Pagrįstai gali būti keliamas klausimas, kur yra nustatyti konkretūs reikalavimai, kokios pakuotės medicininės dėlės transportavimui turi būti?

2.2. „Agentūra tiesiog pamiršta savo tikrosios veiklos tikslus ir bazinius teisės aktų reikalavimus, keliamus pačiai Agentūrai“, nes Bendrovė nėra sulaukusi savalaikio ir tinkamo Agentūros konsultavimo ir metodinės pagalbos teikimo, kas nustatyta Gyvūnų naudojimo taisyklių 42 punkte (AAD ir Agentūra konsultuoja ir teikia metodinę pagalbą leidimų turėtojams ir asmenims, ketinantiems gauti leidimą, savo kompetencijos klausimais, įgyvendina kitas prevencinio pobūdžio priemones, padedančias leidimų turėtojams laikytis teisės aktų reikalavimų).

2.3. Valstybės institucija, gaunanti finansavimą per Bendrovės veiklos sumokamus mokesčius, paraiškų vertinimo metu neatlieka nei konsultavimo funkcijos, nei teikia metodinę pagalbą Bendrovei, vietoj to taikydama tik Bendrovės ūkinės veiklos suvaržymo metodus, kenkdama Bendrovei, kuri atstovauja Lietuvai, jos verslui, dalykinei reputacijai prieš užsienio partnerius. „Garsiai Lietuvos Respublikos Vyriausybės skelbiamos ūkio subjektų administracinės naštos mažinimas ir valstybės pagalba Bendrovės atveju tėra migla“, nes praktikoje susiduriama su Agentūros galimomis piktnaudžiavimo ir biurokratizmo apraiškomis, pažeidžiant Bendrovės teisę į tinkamą viešąjį administravimą.

2.4. Agentūrai 2022 m. birželio 14 d. Bendrovės atstovo pateikta pakartotinė paraiška išduoti CITES eksporto leidimą *Hirudo verbana* rūšies dėlių išvežimui iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją (toliau vadinama – Pakartotinė paraiška) buvo atmesta – 2022 m. liepos 14 d. raštu Nr. (26)-A4E-8182 Agentūra atsisakė išduoti CITES eksporto leidimą *Hirudo verbana* rūšies dėlių išvežimui iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją.

2021 m. kovo 22 d. išduodama Bendrovei CITES eksporto leidimą Nr. 21LT/7/E/0019 medicininių dėlių *Hirudo verbana* išvežimui į Jungtinę Karalystę ir 2021 m. gruodžio 1 d. leidimą Nr. 21LT/7/E/0087 – į Šveicariją, pripažino, kad Bendrovė turi reikiamus dokumentus, patvirtinančius teisėtą *Hirudo verbana* egzempliorių įsigijimą ir atitikimą kitoms leidimo išdavimui reikalingoms sąlygoms, tačiau dabar Bendrovei sukuriama papildomos sąlygos ir reikalavimai, kurių nebuvo reikalaujama ankstesnių leidimų išdavimo metu (dėl dėlių ženklinimo, transportavimo), teikiamos papildomos abstrakčios pastabos dėl tų pačių, anksčiau jau pateiktų dokumentų (Bendrovės dėlių teisėto įsigijimo, žurnalo (registras), ataskaitos ir t. t.).

2.5. Kyla klausimas, ar Agentūra visiems ūkio subjektams, įskaitant ir konkurentą, kuris teikia tokias paraiškas, taiko vienodus reikalavimus dokumentų apimčiai, jų turiniui ir svarbiausia – per tokį pat terminą išduoda CITES leidimą eksportui. Lietuvoje medicininės dėlės veisia ir parduoda (eksportuoja) dar vienas ūkio subjektas – MB „A“ (į. K. <...>).

„Bendrovė įžvelgia akivaizdžius Bendrovės veiklos ribojimus, kas neleidžia vykdyti veiklos ir gauti pajamų, o tai tiesiogiai sumažins įplaukas į Lietuvos biudžetą.“

3. Pareiškėja prašo Seimo kontrolierės:

3.1. atsižvelgti į šį kreipimąsi ir imtis reikiamų priemonių įvertinti susidariusią situaciją;

3.2. pašalinti Bendrovės veiklos ribojimus, užtikrinant savalaikį ir tinkamą valstybės institucijų konsultavimą ir metodinės pagalbos teikimą;

3.3. padėti išsiaiškinti, kokie konkretūs dokumentai turi būti pateikti CITES eksporto leidimo gyvų Hirudo verbana rūšies dėlių išvežimui iš Lietuvos Respublikos.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Advokato M. S. 2022 m. birželio 14 d. rašte Nr. SD-258 (B153.2) Agentūrai rašoma:

„Advokatas M. S. (toliau – advokatas) pagal 2022 m. gegužės 10 d. raštu Nr. SD-211 pateiktus atstovavimo dokumentus atstovauja Bendrovei, kurios interesais ir pavedimu Agentūrai teikiama pakartotinė Paraiška dėl leidimo įvežti į Lietuvos Respubliką iš Europos Sąjungai nepriklausančių šalių ar iš jos išvežti į Europos Sąjungai nepriklausančias šalis laukinių gyvūnų rūšis, kurioms taikoma CITES konvencija ir Reglamentas (EB) Nr. 338/97, gavimo (toliau – Paraiška), šiame rašte išdėstyti paaiškinimai, kurie laikytini Paraiškos 23 punkto (dėl ribotos apimties) dalimi bei su Paraiška ir paaiškinimais susiję priedai pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. D1-713 patvirtintas Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisyklės.

Pirmiausia pažymėtina, kad Bendrovės direktoriaus 2021 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 2021/01/01 buvo sudaryta Komisija, kuriai buvo pavesta atlikti dėlių Hirudo verbana, esančių žemės sklypo Nr. 4400-5225-0961 tvenkinyje, išgaudymą, skaičiavimą ir aktavimą (toliau – išgaudytos dėlės), o komercijos direktorius įpareigotas, jog minėtos išgaudytos dėlės būtų laikomos atskiroje patalpoje, visiškai izoliuotoje nuo kitų, iki tol Bendrovės teisėtai turimų ir veisiamų medicininių dėlių Hirudo verbana bei kontroliuojant minėtų išgaudytų dėlių panaudojimą tik gyvūnų gydymui ir žvejybai. Paminėtina, kad minėtų dėlių išgaudymas vyko 2021 m. liepos 30 d. – rugpjūčio 19 d., kurių metu Bendrovės sudaryta Komisija užpajamavo 19100 išgaudytų dėlių. Paminėtina ir tai, kad Gamtos tyrimų centras 2020 m. rugpjūčio 5 d. rašte Nr. SR-381 neatliko jokio faktinio dėlių išgaudymo tam reikiamomis sąlygomis ir rašte nurodomas tikėtinas kiekis yra visiškai teorinis, o ne faktinis dėlių kiekio nustatymas tvenkinyje. Be to, Bendrovė atitinkamus išgaudytų dėlių skaičius įtraukė ir į Bendrovės vedamą registrą, įvardintą Žurnalu „Medžiagos pavadinimas medicininės dėlės Hirudo verbana“ (įvardintas kaip Bendrovės dėlių apskaitos žurnalas) (toliau – Žurnalas). Paminėtina, kad AAD Inspekcijos 2021 m. lapkričio 24 d. patikrinimo akto (toliau – Patikrinimo aktas) 1 punkte atskirai nuo kitų medicininių dėlių (hirudo verbana) konstatuojamas ir 19100 išgaudytų dėlių skaičius.

Pažymėtina tai, kad Bendrovė iki 2021 m. liepos 30 d. jau turėjo medicininių dėlių (hirudo verbana), skirtų žmonių gydymui, apie 31716 vienetų (Žurnalo eilės Nr. 48), o pagal 2021 m. lapkričio 24 d. Patikrinimo akte nurodytus rezultatus – apie 38900 vienetų. Taigi, Bendrovė teikia šią Paraišką 500 vienetų medicininių dėlių (hirudo verbana), skirtų žmonių gydymui, eksportui iš šioje pastraipoje nurodytų vienetų. Tuo pačiu, minėtų Paraiškoje 500 vienetų medicininių dėlių (hirudo verbana), kartu apima ir motininės bandos egzempliorių, skirtų eksportui, teisėtą įsigijimą ir kilmę patvirtina dokumentai:

1. Bendrovė turi Agentūros 2019 m. birželio 19 d. išduotą leidimą laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus Nr. 19-AAA-067 (toliau – Leidimas laikyti) – Hhirudo verbana pagal Gyvūnų naudojimo taisyklę;

2. Bendrovė turi Agentūros 2018 m. vasario 26 d. išduotą leidimą prekiauti gyvūnais, jų dalimis ir gaminiais iš jų Nr. 1434012 (toliau – Leidimas prekiauti) – Hirudo verbana.

3. AAD Inspekcijos 2021 m. sausio 28 d. patikrinimo aktu ir konstatuotomis aplinkybėmis (turimų medicininių dėlių Hirudo verbana kiekis apie 59000 vienetų). Paminėtinas Agentūros 2019 m. birželio 20 d. raštas Nr. (26)-A4-4399, kuriame patvirtinta, kad ne rečiau kaip kartą per metus sudaromas patikrinimo aktas, kai pagausėjimo neįmanoma tiksliai nustatyti, t. y. tą atliko kita valstybinė institucija – AAD Inspekcijos patikrinimo aktais.

4. AAD Inspekcijos 2021 m. lapkričio 24 d. patikrinimo aktu ir konstatuotomis aplinkybėmis bei 6 punkte vertintais pateiktais medicininių dėlių Hirudo verbana įsigijimą pagrindžiančiais dokumentais: UAB „B“ PVM sąskaita 2018 m. spalio 3 d. Nr. 01676 ir 2019 m. sausio 14 d. Nr. 2019/01/14 ir UAB X PVM sąskaita 2017 m. lapkričio 30 d. Nr. 01647.

5. Bendrovė turi Agentūros išduotą 2021 m. kovo 22 d. Cites leidimą Nr. 21LT/7/E/0019 išvežti medicininės dėles Hirudo verbana į UK;

6. Bendrovė turi Agentūros išduotą 2021 m. gruodžio 1 d. Cites leidimą Nr. 21LT/7/E/0087 išvežti medicininės dėles Hirudo verbana į Šveicariją tai pačiai įmonei; Paminėtina, kad pastarasis leidimas buvo išduotas jau Agentūrai išskėlus tą patį klausimą dėl dėlių teisėto įgijimo dokumentų pateikimo (2021 m. spalio 26 d. raštas);

7. Bendrovės nuo 2017 m. lapkričio 30 d. iki šiai dienai pildytas ir pateiktas Žurnalas tiek Agentūrai, tiek AAD Inspekcijai.

Bendrovė neturi duomenų, kad UAB „X“ ir UAB „B“ vertėsi neteisėta dėlių veisimo ir pardavimo veikla, buvo panaikinti ar negaliojantys šių subjektų su ta veikla leidimai, todėl Pareiškėja teisėtai ir su kilmę patvirtinančiais dokumentais įsigijo medicininės dėles (Hirudo verbana) iš UAB „X“ ir UAB „B“ pagal jiems Agentūros išduotus leidimus (pastato-biofabriko).

Primintina, kad tiek Agentūra, tiek AAD Inspekcija yra viešojo administravimo subjektai, kurių atlikti vertinimai ir išaiškinimai turi privalomąją galią, jiems taikomi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimai ir viešojo administravimo principai. Reikia konstatuoti, kad Agentūra pažeidžia Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisyklių 39 punkto reikalavimą, nes 2022 m. gegužės 10 d. gavusi advokato pateiktą Paraišką, tik 2022 m. birželio 10 d. pateikia neva gauta ne visa informacija, nors tai turėjo būti atlikta per 5 darbo dienas nuo Paraiškos gavimo dienos.

Nagrinėjamu atveju, tiek Agentūra, tiek AAD Inspekcija yra kelis kartus vertinusios Bendrovės pateiktą Žurnalą ir dėl jo nebuvo pateikta jokių pastabų ar reikalavimų (trūkumų). Tuo pačiu, primintina, kad Agentūra privalo laikytis Taisyklių 42 punkto reikalavimo – AAD ir Agentūra konsultuoja ir teikia metodinę pagalbą Leidimų turėtojams ir Asmenims, ketinantiems gauti Leidimą, savo kompetencijos klausimais, įgyvendina kitas prevencinio pobūdžio priemones, padedančias Leidimų turėtojams laikytis teisės aktų reikalavimų. Agentūra dėl Žurnalo anksčiau nėra nurodžiusi trūkumų, nei teikusi metodinę pagalbą šiuo klausimu. Be to, Agentūros abstraktus įvardijimas teisės normos negali būti reikalavimas, nes nėra konkretus, kuri nuostata nėra įgyvendinama ir kaip ją įgyvendinti, nėra nurodoma.

Vadovaujantis Gyvūnų naudojimo taisyklių 42 punkto reikalavimu, Agentūra turėtų pateikti Bendrovei metodinę pagalbą dėl Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-622 „Dėl Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas)), 46 punkto nuostatos įgyvendinimo – Saugomų rūšių gyvūnų žymėjimas – jų ženklavimas metaliniais ir (ar) plastikiniais žiedais, įvairių konstrukcijų prie kūno tvirtinamais ženklais, dažymas specialiais dažais, tatuiravimas, atskirų kūno dalių ar plunksnų iškarpymas, žymių padarymas kūne, mikroschemų po oda įvedimas, radijo siūstuvų pritvirtinimas (siekiant palengvinti gyvūnų vėlesnį identifikavimą ir stebėjimą). Kartu Tvarkos aprašo 49 p. nustato, kad ženklini saugomų rūšių gyvūnus galima tik konkrečiai kiekvienai gyvūnų grupei ar rūšiai ženklini pritaikytomis priemonėmis. Gyvūnų gaudymo ir ženklavimo priemonės, būdai, metodai privalo būti pagrįsti gyvūnų biologijos ir ekologijos ypatumais, būti jiems nekenksmingi, netraumuoti bei sukelti kuo mažesnę stresą. Bendrovė prašo Agentūros suteikti Bendrovei metodinę pagalbą ir pagrįsti medicininės dėlės Hirudo verbana ženklavimą, joms taikytiną būdą ir priemones bei žinomą praktiką, jog dėlėms tai nekenksminga, netraumuoja bei sukelia kuo mažesnę stresą. Iš kitos pusės pažymėtina, kad tiek Agentūra, tiek AAD Inspekcija niekada nėra kėlusios tokio klausimo (reikalavimo), išduodant Bendrovei ankstesnius leidimus.

Pažymėtina ir tai, kad Agentūra niekada nėra kėlusios klausimo (reikalavimo) dėl medicininių dėlių Hirudo verbana transportavimo, išduodant Bendrovei ankstesnius leidimus. Pažymėtina ir tai, kad 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių

apsaugos kontroliuojant jų prekybą (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 338/97) 9 straipsnio 5 dalyje numatyta, jog įvežant gyvus egzempliorius į Bendriją, išvežant iš jos, vežant jos teritorija arba laikant tranzitinio vežimo metu ar perkeltiant į kitos rūšies transportą, jie paruošiami, vežami ir prižiūrimi taip, kad sumažėtų jų sužalojimo arba žiauraus elgesio su jais pavojus bei grėsmė sveikatai, o gyvūnai vežami laikantis Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant, t. y. Paraiškai konkrečių atitikties reikalavimų Agentūra nenurodo ir nepateikia bei neišskiria transportavimo būdo. Tuo pačiu Bendrovė pateikia Bendrovės direktoriaus 2021 m. sausio 11 d. įsakymą Nr. 2021/01/11, kuriuo nustatyti medicininį dėlių Hirudo verbana pakavimo transportavimui reikalavimai, kurie atitinka Reglamento (EB) Nr. 338/97 9 straipsnio 5 dalies reikalavimus.

Galop, paminėtina dėl Bendrovės 2022 m. sausio 6 d. ataskaitos apie aptvaruose, voljeruose ir kituose statiniuose laikomus gyvūnus (toliau – Ataskaita) duomenų. Gyvūnų naudojimo taisyklių 38 punktą nustato, kad Leidimo turėtojai kiekvienais metais iki sausio 10 d. raštu arba elektroniniu paštu pagal Taisyklių 5 priede nustatytą ataskaitos formą teikia AAD duomenis apie aptvaruose, voljeruose ar kituose statiniuose laikomus laukinius gyvūnus. Pažymėtina, kad Pareiškėja yra teikusi Agentūrai Ataskaitas už 2019 m., už 2020 m., už 2021 m. ir nėra gavusi nei iš Agentūros, nei iš AAD Inspekcijos jokių pastabų, ar metodinių nurodymų. Agentūra nėra teikusi Pareiškėjai tokių klausimų ankstesnių Paraiškų vertinimo metu, išduodant 2021 m. leidimus. Iš kitos pusės, Gyvūnų naudojimo taisyklių 5 priedas nenustato reikalavimo pateikti duomenis apie egzempliorių amžių, kilmę. Bendrovė prašo Agentūros suteikti Bendrovei metodinę pagalbą, nurodant konkretų Gyvūnų naudojimo taisyklių punktą, kuriame privaloma ataskaitoje nurodyti tokius duomenis.

Pareiškėja turi Leidimą laikyti ir Leidimą parduoti tik medicininį dėlių Hirudo verbana egzempliorius, todėl atitinkamai suprantama ir PVM sąskaitoje nurodo disponuojamas medicininės dėles Hirudo verbana, tačiau patikslina PVM sąskaitoje nurodomas eksportui egzempliorius.

Pažymime, kad advokatas 2022 m. birželio 9 d. raštu Nr. SD-253 informavo Agentūrą, kad pageidauja Paraišką atsiimti asmeniškai į rankas, todėl pakartotinai informuojame, kaip Paraiškos priedas, šiame rašte, kad Pareiškėjos atstovas advokatas asmeniškai atsiims Leidimą. Prašome elektroniniu būdu <...> arba <...> susisiekti su Pareiškėjos atstovu advokatu dėl Leidimo atsiėmimo.

Pareiškėjas prašo Agentūros užtikrinti Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisyklių 38, ir jei reikės, 39 punktų reikalavimų laikymąsi, vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimais ir viešojo administravimo principais, pagrindžiant Agentūros nurodomas faktines aplinkybes su konkrečių teisės aktų reikalavimais bei skubos tvarka, kadangi teikiama pakartotinė Paraiška, spręsti dėl leidimo išdavimo. [...].“

5. Agentūros 2022 m. liepos 14 d. rašte Nr. (26)-A4E-8182 Pareiškėjai rašoma:

„Agentūra gavo ir įvertino Bendrovės 2022 m. birželio 14 d. pakartotinę paraišką išduoti CITES eksporto leidimą gyvū Hirudo verbana rūšies dėlių (egzempliorių¹ kilmės šaltinio kodas „C“, tikslo kodas „T“) išvežimui iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją (toliau – Paraiška) ir 2022 m. birželio 14 d. advokato M. S. (toliau – Advokatas) rašte Nr. SD-258 (B153.2) (toliau – Raštas) pateikiamą informaciją. Paraiškos ir Rašto registracijos Agentūroje Nr. AS-4541.

[...] įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 338/97 5, 10 straipsnių reikalavimus bei vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 865/2006 8 straipsnio, 26 straipsnio 2 dalimi², šiuo metu negalime patvirtinti, kad Bendrovė nelaisvėje išveisė ir ketina iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos konfederaciją komerciniais tikslais išvežti 500 vnt. gyvū teisėtai nelaisvėje išveistų, egzempliorių

¹ Egzempliorius – tai bet kuris A–D prieduose nurodytas gyvūnas arba augalas, gyvas ar negyvas, bet kuri jo dalis arba jo dirbinys, esantis arba nesantis kitose prekėse, ir visos kitos prekės, kurios, sprendžiant iš lydymųjų dokumentų, jų pakuočių, ženklų, etikečių ar kitų dalykų, yra tų rūšių gyvūnų arba augalų dalys ar jų dirbiniai arba turi jų savo sudėtyje, jei tokioms konkrečioms dalims arba jų dirbiniais netaikomos šio reglamento nuostatos arba nuostatos dėl priedo, kuriame atitinkama rūšis yra nurodyta.

² Tinkamai užpildyta forma pateikiama valstybės narės, kurios teritorijoje yra egzemplioriai, valdymo institucijai, ir joje nurodoma tokia dokumentiniais įrodymais pagrįsta informacija, kokios, tos institucijos nuomone, reikia, kad būtų galima nustatyti, ar, remiantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio nuostatomis, turėtų būti išduotas leidimas (sertifikatas). Informacijos nepateikimas paraiškoje turi būti pateisintas.

kilmės šaltinio kodą „C“³ atitinkančių, Hirudo verbana rūšies dėlių. Agentūrai pateikti dokumentai nepatvirtina, kad Bendrovės ketinami išvežti 500 vnt. gyvų galimai nelaisvėje išveistų, kilmės šaltinio kodo „C“ Hirudo verbana rūšies dėlių egzempliorių buvo gauti laikantis galiojančių šių rūšių apsaugos teisės aktų. Bendrovei, vykdančiai ūkinę veiklą, veisiančiai nelaisvėje saugomų rūšių gyvūnus ir jais prekiaujant, rekomenduojame laikytis nustatyto teisinio reguliavimo, atsakingai fiksuoti laukinių saugomų gyvūnų rūšių egzempliorių skaitlingumo pokyčius, tuo sudarant palankes sąlygas savalaikiam CITES eksporto leidimo gavimui.

Agentūrai yra žinoma, kad Bendrovė vykdo ūkinę veiklą ir Lenkijos Respublikos teritorijoje bei kreipiasi į šios šalies CITES valdymo institucijas dėl analogiškų Hirudo verbana egzempliorių eksporto leidimų gavimo, todėl šiuo atsakymo kopija teikiama ir Lenkijos CITES valdymo institucijai. Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 6 straipsnio 1 dalimi Agentūra informuos Europos Komisiją apie atsisakymą išduoti leidimą pagal pateiktą Paraišką.⁴

6. AAA 2022 m. rugsėjo 23 d. rašte Nr. A4E-10551 Seimo kontrolierei rašoma:

„[...] Agentūra 2022 m. gegužės 10 d. gavo Bendrovės paraišką išduoti CITES eksporto leidimą išvežti gyvų Hirudo verbana rūšies dėlių (egzempliorių kilmės šaltinio kodas „C“, tikslo kodas „T“) iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją (registracijos Agentūroje Nr. AS-3581, toliau – Paraiška Nr. 1) ir 2022 m. birželio 9 d. advokato M. S. (toliau – advokatas) raštą Nr. SD-253 (B153.2) (registravimo Agentūroje Nr. A3-4321, toliau – raštas).

Į Paraišką Nr. 1 atsakyta Agentūros 2022 m. birželio 10 d. raštu Nr. (26)-A4E-6846 (toliau – Agentūros atsakymas Nr. 1, [...]) kad įvertinus nustatytą teisinį reguliavimą, atsižvelgiant į Agentūros atsakyme pateikiamus motyvus bei Paraiškos vertinimo metu nustatytus trūkumus ir įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 338/97 5, 10 straipsnių reikalavimus, vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 865/2006 8 straipsnio, 26 straipsnio 2 dalimi, Agentūra negalėjo patvirtinti, kad Pareiškėja nelaisvėje išveisė ir ketina iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos konfederaciją komerciniais tikslais išvežti 500 vnt. gyvų teisėtai nelaisvėje išveistų egzempliorių, kilmės šaltinio kodą „C“ atitinkančių Hirudo verbana rūšies dėlių. Agentūrai pateikti dokumentai nepatvirtina, kad Pareiškėjos ketinami išvežti 500 vnt. gyvų galimai nelaisvėje išveistų, kilmės šaltinio kodo „C“ Hirudo verbana rūšies dėlių egzempliorių gauti laikantis galiojančių šių rūšių apsaugos teisės aktų. Pareiškėjai, vykdančiai ūkinę veiklą, veisiančiai nelaisvėje saugomų rūšių gyvūnus ir jais prekiaujant, rekomenduota laikytis nustatyto teisinio reguliavimo, atsakingai įsigyti laukinių gyvūnų rūšių egzempliorius, fiksuoti jų skaitlingumo pokyčius, taip sudarant palankesnes sąlygas gauti laiku CITES eksporto leidimą. Prireikus išsamesnės konsultacijos, pasiūlyta kreiptis į Agentūrą, suteikta konsultacija dėl atnaujintos paraiškos pateikimo, jei prireiktų.

Agentūra 2022 m. birželio 14 d. gavo ir įvertino Pareiškėjos pakartotinę paraišką išduoti CITES eksporto leidimą išvežti gyvų Hirudo verbana rūšies dėlių (egzempliorių kilmės šaltinio kodas „C“, tikslo kodas „T“) iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją (toliau – Paraiška Nr. 2) ir 2022 m. birželio 14 d. advokato rašte Nr. SD-258 (B153.2) (toliau – raštas Nr. 2) pateikiamą informaciją. Paraiškos Nr. 2 ir rašto Nr. 2 registracijos Agentūroje Nr. AS-4541.

Į Paraišką Nr. 2 atsakyta Agentūros 2022 m. liepos 14 d. raštu Nr. (26)-A4E-8182 (toliau – Agentūros atsakymas Nr. 2, [...]) kad įvertinus nustatytą teisinį reguliavimą, atsižvelgiant į Agentūros atsakyme Nr. 2 pateikiamus motyvus bei Paraiškos Nr. 2 vertinimo metu nustatytus trūkumus ir įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 338/97 5, 10 straipsnių reikalavimus, vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 865/2006 8 straipsnio, 26 straipsnio 2 dalimi, Agentūra negalėjo patvirtinti, kad Pareiškėja nelaisvėje išveisė ir ketina iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją komerciniais tikslais išvežti 500 vnt. gyvų, teisėtai nelaisvėje išveistų egzempliorių, kilmės šaltinio

³ Nelaisvėje užauginti gyvūnai pagal Reglamento (EB) Nr. 865/2006 XIII skyrių, taip pat jų dalys bei išvestiniai produktai.

⁴ Šį atsakymą turite teisę apskūsti Agentūrai (A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius) arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka, arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo įteikimo dienos.

kodą „C“ atitinkančių *Hirudo verbana* rūšies dėlių. Agentūrai pateikti dokumentai nepatvirtina, kad Pareiškėjos ketinami išvežti 500 vnt. gyvų galimai nelaisvėje išveistų, kilmės šaltinio kodo „C“ *Hirudo verbana* rūšies dėlių egzempliorių gauti laikantis galiojančių šių rūšių apsaugos teisės aktų. Pareiškėjai, vykdančiai ūkinę veiklą, veisiančiai nelaisvėje saugomų rūšių gyvūnus ir jais prekiaujant, rekomenduota laikytis nustatyto teisinio reguliavimo, atsakingai fiksuoti laukinių saugomų gyvūnų rūšių egzempliorių skaitlingumo pokyčius, taip sudarant palankias sąlygas laiku gauti CITES eksporto leidimą. Pažymėtina, kad Agentūros atsakymų Nr. 1 ir Nr. 2 kopijos pateiktos Ministerijai ir Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD); pastabų dėl netinkamo minėtų paraiškų vertinimo Agentūra negavo.

Hirudo verbana dėlių rūšis įrašyta į Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) (toliau – Konvencija) II priedą ir įtraukta į 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (toliau – reglamentas (EB) Nr. 338/97) B priedą, priskiriama saugomoms rūšims. Jungtinių Tautų aplinkos programos Pasaulio išsaugojimo stebėjimo centro (angl. UNEP-WCMC) ir CITES sekretoriato sukurtos svetainės duomenimis, Lietuvos Respublikos teritorija nepriklauso *Hirudo verbana* dėlių rūšies natūraliam paplitimo arealui, ši gyvūnų rūšis nėra natūraliai paplitusi Lietuvos teritorijoje [...], nepriskiriama vietinėms laukinės faunos rūšims, todėl šios rūšies laikymui nelaisvėje, prekybai, išleidimui į aplinką ir (ar) introdukcijai svarbios Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo ir poįstatyminių teisės aktų (Laukinių gyvūnų naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. D1- 533/B1-310 „Dėl Laukinių gyvūnų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-622 „Dėl Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas)), Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. D1-713 „Dėl Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Prekybos taisyklės) nuostatos.

Reikalavimai dėl nelaisvėje laikomų laukinių gyvūnų apskaitos nustatyti Taisyklių 39 punkte. Leidimo laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus turėtojai privalo tvarkyti registrą, kuriame įrašomi duomenys apie laikomus laukinius gyvūnus (rūšis, laukinių gyvūnų skaičius, amžius, lytis, sveikata, gimimo ir gaišimo datos, įsigijimo šaltinis, informacija apie laukinių gyvūnų perkėlimą, pervežimą į kitą vietą) (toliau – Registras). Registre įrašai daromi apie kiekvieną gyvūną, įrašai atnaujinami per 14 kalendorinių dienų pasikeitus duomenims.

Pareiškėja turi Agentūros 2019 m. birželio 19 d. išduotą leidimą laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus Nr. 19-AAA-067 (toliau – leidimas). Leidimu suteikta teisė pastate Nr. <...>, Marijampolės r., <...>, laikyti ir veisti *Hirudo verbana* rūšies dėles. Įgyvendindama privalomas leidimo sąlygas, Pareiškėja privalo tvarkyti Registrą, jame fiksuoti duomenis apie laikomus laukinius gyvūnus, laikyti Taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimų (bendrosios leidimų sąlygos Nr. 4 ir 5), papildomose leidimo sąlygose (Nr. 1) nustatyta: „Leidimu suteikiama teisė laikyti tik tuos *Hirudo verbana* individus, kurie buvo įgyti vadovaujantis Prekybos laukiniais gyvūnais taisyklėmis ir yra jų teisėtą įsigijimą patvirtinantys dokumentai“. Taisyklių 38 punkte nustatyta prievolė leidimo turėtojui kiekvienais metais iki sausio 10 d. raštu arba elektroniniu paštu pagal Taisyklių 5 priede nustatytą ataskaitos formą teikti AAD duomenis apie aptvaruose, voljeruose ar kituose statiniuose laikomus laukinius gyvūnus. Pažymėtina, kad Taisyklių 5 priede nustatytoje ataskaitos formoje yra skiltis „Pastabos“, kurioje leidimo turėtojas gali pateikti duomenis apie egzempliorių amžių, kilmę, skaitlingumo pokyčius ir kitą informaciją, taip sudarydamas palankesnes sąlygas laiku gauti CITES eksporto leidimą.

Agentūros nuomone, Pareiškėja painioja Registrą ir metinę veiklos ataskaitą, teikiamą AAD. Agentūrai pateikta Pareiškėjos žurnalo „Medžiagos pavadinimas medicininės dėlės *Hirudo verbana*“ kopija netapati Registrui, kadangi jame nepateikiami duomenys apie laikomus laukinius gyvūnus – rūšis, laukinių gyvūnų skaičius, amžius, lytis, sveikata, gimimo ir gaišimo datos,

įsigijimo šaltinis, informacija apie laukinių gyvūnų perkėlimą, pervežimą į kitą vietą, todėl galimai pažeidžiamos privalomos leidimo sąlygos ir Taisyklių 39 punkte nustatyti reikalavimai. Agentūros duomenimis, Pareiškėja turi Registrą (Agentūrai teiktas 2021 m. vasario 1 d., registracijos Agentūroje Nr. A3-818), jo duomenimis, Pareiškėja Hirudo verbana rūšies egzempliorius pradėjo veisti 2020 m. rugsėjo 15 d., tačiau paskutinis įrašas atliktas 2020 m. gruodžio 31 d., todėl laikytina, kad Pareiškėja (kaip leidimo turėtoja) galimai pažeidžia Taisyklių 39 punkto reikalavimus tvarkyti Registrą ir įrašus atnaujinti per 14 kalendorinių dienų nuo duomenų pasikeitimo (įrašyti duomenis apie laikomus laukinius gyvūnus (rūšis, laukinių gyvūnų skaičius, amžius, lytis, sveikata, gimimo ir gausimo datos, įsigijimo šaltinis, informacija apie laukinių gyvūnų perkėlimą, pervežimą į kitą vietą), Pareiškėjai nepildant ir nenurodant aktualių nelaisvėje laikomų gyvūnų duomenų Registre, Agentūra negali įsitikinti realiu turimų ir ketinamų eksportuoti laukinių gyvūnų skaičiumi ir kilme. Pažymėtina, kad Agentūra atsakymu Nr. 1 prašė pateikti aktualią Registro kopiją, tačiau su Paraiška toks dokumentas nepateiktas.

Hirudo verbana rūšies egzempliorių eksportui taikomi Reglamento (EB) Nr. 338/97 ir Reglamento (EB) Nr. 865/2006 reikalavimai ir apribojimai. Reikalavimai Hirudo verbana rūšies egzempliorių eksporto leidimo išdavimui nustatyti Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio 4 dalyje, 7, 8, 9, 10, 11 straipsniuose ir Reglamento (EB) Nr. 865/2006 5 straipsnio 6 punkte, 8, 10, 13, 26, 54 straipsniuose. Atsižvelgiant į Paraiškose nurodytą tikslo kodą⁵ „T“, Reglamento (EB) Nr. 338/97 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus draudimus, Paraiškų vertinimui aktualios Reglamento (EB) Nr. 338/97 8 straipsnio 5 dalyje nustatytos draudimo taikymo išimty⁶ ir 9 straipsnio 5 dalyje numatyti reikalavimai dėl gyvūnų egzempliorių transportavimo⁷.

Hirudo verbana rūšiai taikomi griežtesni apsaugos standartai ir reikalingi Reglamente (EB) Nr. 338/97 numatyti CITES leidimai. Reglamento (EB) Nr. 865/2006 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „tinkamai užpildyta forma pateikiama valstybės narės, kurios teritorijoje yra egzemplioriai, valdymo institucijai, ir joje nurodoma tokia dokumentiniais įrodymais pagrįsta informacija, kokios, tos institucijos nuomone, reikia, kad būtų galima nustatyti, ar, remiantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio nuostatomis, turėtų būti išduotas leidimas (sertifikatas).“ Reglamento (EB) Nr. 865/2006 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad eksporto leidimų galiojimo laikas – ne daugiau kaip 6 mėnesiai. Egzempliorių kilmės šaltinio kodo „C“ kriterijai nurodyti Reglamento (EB) Nr. 865/2006 XIII skyriuje⁸.

⁵ Tikslo kodas nurodo priežastį, dėl kurios eksportuotojas ir importuotojas arba reeksportuotojas ir importuotojas tarpusavyje keičiasi egzemplioriumi (-iais) arba dėl kurios egzempliorius (-iai) iš eksportuotojo pervežamas (-i) importuotojui arba iš reeksportuotojo - importuotojui.

⁶ Išskyrus tuos atvejus, kai atitinkamos valstybės narės kompetentingai institucijai priimtiniu būdu galima įrodyti, jog tokie egzemplioriai buvo įgyti ir, jei jie nėra kilę Bendrijoje, buvo į ją įvežti vadovaujantis galiojančiais teisės aktais dėl laukinės faunos ir floros apsaugos.

⁷ Įvežant gyvus egzempliorius į Bendriją, išvežant iš jos, vežant jos teritorija arba laikant tranzitinio vežimo metu ar perkeltant į kitos rūšies transportą, jie paruošiami, vežami ir prižiūrimi taip, kad sumažėtų jų sužalojimo arba žiauraus elgesio su jais pavojus bei, grėsmė sveikatai; o gyvūnai vežami laikantis Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant.

⁸ Gyvūnų egzempliorius laikomas gimusiu ir išaugintu nelaisvėje tik tuomet, kai kompetentinga valdymo institucija, pasitarusi su valstybės narės kompetentinga mokslo institucija, įsitikina, kad laikomasi šių kriterijų:

1) egzempliorius yra kontroliuojamoje aplinkoje gimęs arba kitu būdu iš kontroliuojamoje aplinkoje atsiradęs palikuonis, arba yra išvestas iš tokio palikuonio, kuris yra:

a) susiporavusių tėvų arba tėvų, kurių gametos buvo perkeltos į kontroliuojamą aplinką, palikuonis, jei dauginimasis yra lytinis,

b) tėvų, kurie buvo kontroliuojamoje aplinkoje prasidėjus palikuonio vystymuisi, palikuonis, jei dauginimasis nelytinis;

2) veislinė banda buvo suformuota pagal teisinės nuostatas, taikomas ją įsigyjant, ir taip, kad minimos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje;

3) veislinė banda yra palaikoma nepapildant jos egzemplioriais iš natūralios aplinkos, išskyrus retus atvejus, kai ji papildoma gyvūnais, kiaušiniiais arba gametomis, laikantis galiojančių teisinių nuostatų taip, kad atitinkamos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje ir išimtinai dėl vieno ar kelių šių tikslų:

a) siekiant išvengti arba palengvinti sveikatai žalingą įvaisą, tokio papildymo mastą turi nulemti naujos genetinės medžiagos poreikis;

b) realizuoti pagal Reglamento (EB) Nr. 338/97 16 straipsnio 3 dalį konfiskuotus gyvūnus;

c) išimties tvarka naudoti kaip veislinę bandą;

Reglamento (EB) Nr. 338/97 10 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės valdymo institucija (Agentūra), tik gavusi konkretaus asmens paraišką, bei visus patvirtinamuosius dokumentus ir įsitikinusi, kad laikomasi visų leidimo išdavimo sąlygų, gali išduoti sertifikatą 5 straipsnio 4 dalyje nurodytiems tikslams (eksportui).

Agentūros 2022 m. birželio 10 d. raštu Pareiškėjai teikta pastaba „nepateikta informacija apie saugomų rūšių egzempliorių paženklimą kaip nustatyta Tvarcos aprašo 46 punkte⁹ ar negalėjimą įgyvendinti šį reikalavimą¹⁰.“ Tvarcos aprašo 46 punktas numato prievolę ženklinti visus į Reglamento (EB) Nr. 338/97 A, B, C priedus įtrauktus egzempliorius, tačiau jei saugomo gyvūno fizinės savybės ar amžius neleidžia saugiai taikyti nė vieno žymėjimo būdo, AAD išduoda atskirą pažymą tokiems egzemplioriams. Atsižvelgiant į tai, kad Hirudo verbana dėlių rūšis įrašyta į Konvencijos II priedą, įtraukta į Reglamento (EB) Nr. 338/97 B priedą, priskiriama saugomoms rūšims ir, įvertinę nustatytą teisinį reguliavimą, manome, kad Pareiškėja galėjo kreiptis į AAD, pateikti raštišką veterinarijos specialisto patvirtinimą ir gauti pažymą iš AAD dėl negalėjimo paženklinti Hirudo verbana rūšies egzempliorius.

Reglamento (EB) Nr. 338/97 9 straipsnio 5 dalis nustato: „įvežant gyvus egzempliorius į Bendriją, išvežant iš jos, vežant jos teritorija arba laikant tranzitinio vežimo metu ar perkeltant į kitos rūšies transportą, jie paruošiami, vežami ir prižiūrimi taip, kad sumažėtų jų sužalojimo arba žiauraus elgesio su jais pavojus bei grėsmė sveikatai, o gyvūnai vežami laikantis Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant.“ Gyvi gyvūnai turi būti vežami laikantis CITES rekomendacijų dėl gyvūnų laukinių gyvūnų transportavimo ir paruošimo išsiuntimui arba, jei siunčiama oro transportu, – Tarptautinės oro transporto asociacijos (IATA) paskelbtų taisyklių, skirtų gyviems gyvūnams (CITES rezoliucija Conf. 10.21 (Rev. CoP16)). Jei egzemplioriai siunčiami oro transportu, su paraiška teikiamas aviakompanijos (atliekančios pervežimą) sertifikavimo pažymėjimo kopija pagal IATA reikalavimus. Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio 4 dalis nustato, kad eksporto leidimas gali būti išduodamas, kai laikomasi 2 dalies a, b¹¹ punktuose, c punkto i papunktyje¹² ir d punkte nurodytų sąlygų. Atsižvelgiant į tai, valdymo institucijai (Agentūrai) turi būti teikiama informacija apie egzempliorių gabenimo būdą, kad ji galėtų įsitikinti, ar gyvas egzempliorius bus paruoštas ir vežamas taip, kad sumažėtų jo sužalojimo arba žiauraus elgesio su juo pavojus, grėsmė sveikatai.

[...] Siekiant pagerinti Agentūros teikiamų paslaugų prieinamumą, paraiškų formos CITES leidimams/sertifikatams gauti paskelbtos Agentūros interneto svetainės skiltyje „Gyvoji gamta“ (<https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/gyvoji-gamta>), paraiškos pildomos ir pateikiamos vadovaujantis Agentūros direktoriaus 2022 m. liepos 7 d. įsakyme Nr. AV-160 nustatyta tvarka. Minėtas Agentūros direktoriaus įsakymas paskelbtas TAR.[...]

[...]

4) veislinės bandos gyvūnai patys kontroliuojamoje aplinkoje davė antros ar vėlesnių kartų palikuonių (F2, F3 ir t. t.) arba yra prižiūrimi tokiu būdu, kuris, kaip pasitvirtino, patikimai leidžia kontroliuojamoje aplinkoje atsivesti antrosios kartos palikuonių.

⁹ 46. Žymėti privaloma visus nelaisvėje laikomus saugomus gyvūnus, įrašytus į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos I ir II priedus ir 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 „Dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą“ A, B, C priedus.

¹⁰ 54. Jei saugomo gyvūno fizinės savybės ar amžius neleidžia saugiai taikyti nė vieno žymėjimo būdo, Aplinkos apsaugos departamentas išduoda atskirą pažymą šiam egzemplioriui. Pažymoje nurodoma savininko vardas, pavardė, gyvenamoji vieta, juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinės, gyvūno rūšis, dėl kokios priežasties gyvūnas negali būti pažymėtas, pažymos galiojimo laikaspažymos išdavimo data. Jei gyvūno neįmanoma saugiai pažymėti viso jo gyvenimo metu, pažyma šiam gyvūnui išduodama iki jo nugaišimo. Norėdamas gauti šią pažymą, Aplinkos apsaugos departamentui saugomo gyvūno savininkas privalo pateikti veterinarijos specialisto raštišką patvirtinimą apie esamą atvejį.

¹¹ Pareiškėjas pateikia dokumentus, įrodančius, kad egzemplioriai buvo gauti laikantis galiojančių šių rūšių apsaugos teisės aktų.

¹² Gyvas egzempliorius bus paruoštas ir vežamas taip, kad sumažėtų jo sužalojimo arba žiauraus elgesio su juo pavojus bei grėsmė sveikatai.

CITES eksporto leidimai Nr. 21LT/7/E/0019 ir Nr. 21LT/7/E/0087 yra vienkartiniai, skirti transportuoti¹³ konkretų egzempliorių kiekį, ir Paraiškų Nr. 1 ir Nr. 2 metu jų galiojimo laikas buvo pasibaigęs. Pažymėtina, kad prieš išduodama leidimą Nr. 21LT/7/E/0019, Agentūra 2021 m. sausio 22 d. raštu Nr. (26)-A4E-869 pateikė pastabas Pareiškėjai¹⁴ ir leidimą išdavė tik gavusi patikslintą informaciją. Agentūros 2021 m. kovo 22 d. raštu Nr. (26)-A4-37 Pareiškėja informuota, kad Agentūra „ir toliau reikalaus pateikti egzempliorių teisėtą įsigijimą patvirtinančius dokumentus ir šiuos duomenis tikrins.“ Detalus Paraiškų Nr. 1 ir Nr. 2 vertinimas atliktas 2022 metais, nustatyti konkretūs trūkumai ir neatitikimai teisės aktų reikalavimams nurodyti Agentūros atsakymuose Nr. 1 ir Nr. 2.

[...] Agentūros atsakymo Nr. 2 Paraiškos Nr. 2 trūkumų dalyje (7 psl.) 2 punkte patvirtinama, kad Pareiškėja teisėtai įgijo ir suformavo motininę Hirudo verbana dėlių bandą, tačiau Pareiškėjai nepildant ir nenurodant aktualių nelaisvėje laikomų gyvūnų duomenų Registre (paskutinis įrašas Registre atliktas 2020 m. gruodžio 31 d.), Agentūra negali įsitikinti realiu turimų ir ketinamų eksportuoti laukinių gyvūnų skaičiumi ir kilmė, todėl teikiama pastaba dėl Paraiškoje Nr. 2 nurodytų 500 vnt. 16 mėn. amžiaus egzempliorių.

[...]

Atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 338/97 10 ir Reglamento (EB) Nr. 865/2006 26 straipsnio 2 dalys nuostatas, Agentūrai suteikta diskrecija savarankiškai ir nepriklausomai vertinti Pareiškėjos pateikiamus dokumentus priimant motyvuotus sprendimus dėl CITES leidimų išdavimo.

[...] Agentūra visų ūkio subjektų gautas paraiškas išduoti CITES leidimus vertina dėmesingai ir kruopščiai. Pažymėtina, kad X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi) 2022 m. balandžio 26 d. pateikė Agentūrai paraišką išduoti CITES eksporto leidimą gyvū Hirudo verbana rūšies dėlių (egzempliorių kilmės šaltinio kodas „C“, tikslo kodas „T“) eksportui iš Lietuvos Respublikos į Korėjos Respubliką (registracijos Agentūroje Nr. AS-3165, toliau – Paraiška Nr. 3). [...] pateiktos iš esmės analogiškos pastabos dėl egzempliorių teisėto įsigijimo, motininės bandos suformavimo patvirtinimo, ženklinimo, Registro pildymo ir gyvū egzempliorių transportavimo), kaip ir Pareiškėjos Paraiškoms Nr. 1 ir Nr. 2. Agentūra, atlikusi pirminį paraiškos vertinimą 2022 m. gegužės 4 d. raštu Nr. (26)-A4E-5178 informavo X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi) apie nustatytus trūkumus, paprašė pateikti papildomą tikslinančią informaciją, kuri leistų priimti motyvuotą sprendimą dėl CITES eksporto leidimo gyvū Hirudo verbana rūšies dėlių (egzempliorių kilmės šaltinio kodas „C“, tikslo kodas „T“) išvežimui iš Lietuvos Respublikos į Korėjos Respubliką, Agentūra gavo ir įvertino X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi) 2022 m. gegužės 16 d. raštu „Aiškinamasis raštas“ (registracijos Agentūroje Nr. AS-3730) ir 2022 m. gegužės 30 d. bei 2022 m. gegužės 31 d. el. paštu (registracijos Agentūroje Nr. A3-4087 ir A3-4141) pateiktą papildomą informaciją ir dokumentus. Agentūra, atlikusi Paraiškos Nr. 3, papildomai X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi) pateiktos informacijos ir dokumentų įvertinimą, nustatė, kad vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 865/2006 8 straipsnio, 26 straipsnio 2 dalimi, negalima patvirtinti, kad X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi) nelaisvėje išveisė ir ketina iš Lietuvos Respublikos į Korėjos Respubliką komerciniais tikslais išvežti 3000 vnt. gyvū teisėtai nelaisvėje išveistų, egzempliorių kilmės šaltinio kodą „C“ atitinkančių, Hirudo verbana rūšies dėlių. Agentūrai pateiktas patikrinimo aktas nepatvirtina, kad X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi) ketinami išvežti 3000 vnt. gyvū galimai nelaisvėje išveistų, kilmės šaltinio kodo „C“ Hirudo verbana rūšies dėlių egzempliorių gauti laikantis galiojančių šių rūšių apsaugos teisės aktų. Agentūra 2022 m. birželio 1 d. raštu Nr. (26)-A4E-6580 [...] informavo X (Seimo kontrolierei duomenys žinomi), kad

¹³ Kiekvienai egzempliorių siuntai, kuri yra sudedamoji vieno krovinio dalis, išduodamas atskiras importo leidimas, pranešimas apie importą, eksporto leidimas arba reeksporto sertifikatas.

¹⁴ Nepateikta nelaisvėje laikomų laukinių gyvūnų registro, nustatyto Laukinių gyvūnų naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011-06-30 įsakymu Nr. D1-533/B1-310 „Dėl Laukinių gyvūnų naudojimo taisyklių patvirtinimo“, 39 punkte kopija. Pateiktos Medžiagų sandėlio apskaitos knygos išrašo kopijos (2 lapai) nepatvirtina, kad pildomas privalomas nelaisvėje laikomų laukinių gyvūnų registras.

negali priimti teigiamo sprendimo dėl CITES eksporto leidimo gyvų *Hirudo verbana* rūšies dėlių (egzempliorių kilmės šaltinio kodas „C“, tikslo kodas „T“) išvežimui iš Lietuvos Respublikos į Korėjos Respubliką išdavimo. Informavo, kad prireikus gauti eksporto leidimą išvežti CITES egzempliorių Agentūrai galima teikti atnaujintą paraišką su pagrindžiančiais dokumentais. Pateikė metodinius nurodymus dėl pakartotinės paraiškos pildymo ir pateikimo. Pažymėtina, kad konkrečios paraiškos vertinimo laikas Agentūroje priklauso nuo darbų krūvio ir sudėtingumo, pareiškėjo noro operatyviai spręsti kilusius klausimus siekiant pozityvaus teigiamo sprendimo.

[...]

Reglamento (EB) Nr. 338/97 10 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės valdymo institucija (Agentūra) tik gavusi konkretaus asmens paraišką bei visus patvirtinamuosius dokumentus ir įsitikinusi, kad laikomasi visų leidimo išdavimo sąlygų, gali išduoti sertifikatą 5 straipsnio 4 dalyje nurodytiems tikslams (eksportui). Reglamento (EB) Nr. 865/2006 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta „tinkamai užpildyta forma pateikiama valstybės narės, kurios teritorijoje yra egzemplioriai, valdymo institucijai, ir joje nurodoma tokia dokumentiniais įrodymais pagrįsta informacija, kokios, tos institucijos nuomone, reikia, kad būtų galima nustatyti, ar, remiantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio nuostatomis, turėtų būti išduotas leidimas (sertifikatas).“ Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 865/2006 8 straipsnio 3 dalimi, sprendimą dėl leidimų išdavimo Agentūra priima per mėnesį nuo išsamiai užpildytos paraiškos pateikimo dienos. Pareiškėjos Paraiška Nr. 1 Agentūroje gauta 2022 m. gegužės 10 d., Agentūros atsakymas Nr. 1 pateiktas 2022 m. birželio 10 d. Pareiškėjos Paraiška Nr. 2 Agentūroje gauta 2022 m. birželio 14 d., Agentūros atsakymas Nr. 2 pateiktas 2022 m. liepos 14 d. Terminai sprendimų dėl leidimų išdavimo nepraleisti. Reglamente (EB) Nr. 338/97 ir Reglamente (EB) Nr. 865/2006 kaip įstatymų galią turinčiuose specialiuose teisės aktuose nėra nustatytos prievolės įgaliotai institucijai (Agentūrai) per 5 darbo dienas pateikti informaciją apie paraiškų trūkumus, nustatytas bendras paraiškų įvertinimo terminas „per mėnesį nuo išsamiai užpildytos paraiškos pateikimo dienos“.

[...] Nagrinėjamu atveju teisėtą *Hirudo verbana* dėlių įsigijimą galėtų patvirtinti egzempliorių išveisimą nelaisvėje fiksuojantys dokumentai, t. y. AAD metinis gyvūnų gausos patikrinimo aktas ir Registro kopija, kurioje pateikiami faktiniai laikomų nelaisvėje gyvūnų skaičiaus duomenys, atitinkantys konkrečią datą. Pažymime, kad Registro kopija Agentūrai nepateikta.

[...]

Agentūros 2022 m. birželio 10 d. raštu Pareiškėjai teikta pastaba „nepateikta informacija apie saugomų rūšių egzempliorių paženklinimą, kaip nustatyta Tvarcos aprašo 46 punkte ar negalėjimą įgyvendinti šį reikalavimą.“ Tvarcos aprašo 46 punktas numato prievolę ženklinti visus į Reglamento (EB) Nr. 338/97 A, B, C priedus įtrauktus egzempliorius, tačiau jei saugomo gyvūno fizinės savybės ar amžius neleidžia saugiai taikyti nė vieno žymėjimo būdo, AAD išduoda atskirą pažymą tokiems egzemplioriams. Atsižvelgiant į tai, kad *Hirudo verbana* dėlių rūšis įrašyta į Konvencijos II priedą, įtraukta į Reglamento (EB) Nr. 338/97 B priedą, priskiriama saugomoms rūšims ir, įvertinę nustatytą teisinį reguliavimą, manome, kad Pareiškėja galėjo kreiptis į AAD, pateikti raštišką veterinarijos specialisto patvirtinimą ir gauti pažymą iš AAD dėl negalėjimo paženklinti *Hirudo verbana* rūšies egzempliorius.

Agentūros duomenimis, Pareiškėja nuo 2020 m. rugsėjo 15 d. pradėjo veisti saugomus *Hirudo verbana* rūšies egzempliorius, todėl teisės aktų reikalavimai dėl saugomų rūšių ženklavimo ar privalomų veiksmų negalint jų paženklinti turėjo būti žinomi nuo leidimo išdavimo datos (2019 m. birželio 19 d.). Agentūra neturi duomenų, kad Pareiškėja iki Paraiškos Nr. 2 pateikimo būtų kreipusis į Agentūrą ar kitas, aplinkosaugos ar veterinarijos funkcijas vykdančias, institucijas dėl metodinės pagalbos suteikimo, siekiant įgyvendinti nelaisvėje laikomų ir veisiamų saugomų rūšių egzempliorių ženklavimo reikalavimus. [...].“

7. Agentūros 2023 m. balandžio 5 d. pateiktais duomenimis, Bendrovė 2023 m. vasario 23 d. pateikė Agentūrai paraišką AS-1439, 2023 m. kovo 29 d. patikslintą paraišką AS-2516.

Bendrovė, šalindama anksčiau Agentūros nurodytus paraiškų trūkumus pateikė:

- pažymą dėl negalėjimo paženklinti saugomos rūšies egzempliorius;

- saugomos rūšies egzempliorių išveisimą nelaisvėje patvirtinančio akto kopiją;
- nelaisvėje laikomų laukinių gyvūnų registracijos žurnalų kopijas;
- pažymą, patvirtinančią, kad galimai neteisėtai įgyti saugomos rūšies egzemplioriai, perduoti veterinariniais ir veisimo tikslais, o didžioji dalis sunaikinti ir perduoti utilizacijai.

Agentūra sprendimo dėl CITES eksporto leidimo išdavimo priėmimui laukia Bendrovės egzempliorių utilizavimą patvirtinančių dokumentų pateikimo.

8. Agentūros 2023 m. balandžio 28 d. rašte Nr. (26)-A4-100 Bendrovei rašoma:

„Agentūra gavo ir įvertino Jūsų 2023 m. vasario 23 d. pateiktos paraiškos (registravimo Agentūroje Nr. AS-1439), 2023 m. kovo 29 d. pateiktos patikslintos paraiškos (registravimo Agentūroje Nr. AS-2516), išduoti CITES eksporto leidimą išvežti iš Lietuvos Respublikos į Šveicarijos Konfederaciją gyvus nelaisvėje išaugintus *Hirudo verbana* rūšies gyvūnus, duomenų ir 2023 m. kovo 27 d. (registravimo Agentūroje Nr. AS-2432), 2023 m. kovo 29 d. (registravimo Agentūroje Nr. AS-2336), 2023 m. balandžio 4 d. (registravimo Agentūroje Nr. AS-2635), 2023 m. balandžio 4 d. (registravimo Agentūroje Nr. AS-2642), 2023 m. balandžio 11 d., 2023 m. balandžio 21 d. (registravimo Agentūroje Nr. AS-2886) pateiktų papildomų dokumentų bei informacijos atitiktį 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo reikalavimams (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 338/97) ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. sausio 20 d. nutarimo Nr. 68 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 20 d. nutarimo Nr. 261 „Dėl Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos ir 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo“ pakeitimo“ 2 punktu bei atsižvelgdama į Gamtos tyrimų centro 2021 m. kovo 19 d. raštą Nr. SR-115 „Dėl išvados pateikimo“ išdavė eksporto leidimą Nr. 23LT/7/E/0024.

Lietuviškas *Hirudo verbana* rūšies dėlių pavadinimas nurodomas pagal Gamtos tyrimų centro 2017 m. gruodžio 5 d. rašte Nr. SR-830 „Dėl informacijos suteikimo“ pateiktus duomenis, angliškas rūšies pavadinimas nurodomas pagal internetinėje svetainėje <https://speciesplus.net> pateikiamus duomenis. Pažymėtina, kad iki naujų motininės bandos (veisime dalyvaujančių) egzempliorių iš kito šaltinio įsigijimo, Bendrovės nelaisvėje išveistiems *Hirudo verbana* egzemplioriams patvirtinamas kilmės šaltinio kodas „C“, tačiau Agentūra ir toliau kartu su paraiškėmis reikalauja pateikti egzempliorių teisėtą išveisimą nelaisvėje ir nelaisvėje laikomų egzempliorių skaičiaus pokyčius patvirtinančius dokumentus ir šiuos duomenis tikrins. Įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio 2 dalies c punkto i papunkčio reikalavimus¹⁵ ir vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 11 straipsnio 3 dalimi¹⁶ eksporto leidime Nr. 23LT/7/E/0024 nustatyta papildoma sąlyga „Leidimo turėtojas privalo laikytis gyvų gyvūnų paruošimo išsiuntimui ir transportavimo reikalavimų“.¹⁷

9. Agentūra 2023 m. gegužės 2 d. informavo Seimo kontrolierę apie Agentūros 2023 m. balandžio 28 d. priimtą teigiamą sprendimą Nr. (26)-A4-100 dėl CITES eksporto leidimo Nr. 23LT/7/E/0024 išdavimo pagal Bendrovės paraišką.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

10. Tarybos 1996 m. gruodžio 9 d. Reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros

¹⁵ Valdymo institucija yra įsitikinusi, kad gyvas egzempliorius bus paruoštas ir vežamas taip, kad sumažėtų jo sužalojimo arba žiauraus elgesio su juo pavojus bei grėsmė sveikatai.

¹⁶ Kiekviename leidime arba sertifikate, išduotame vadovaujantis šiuo Reglamentu, gali būti nurodytos išduodančiosios institucijos nustatytos sąlygos ir reikalavimai, kad būtų užtikrinta, jog Reglamento sąlygų bus laikomasi.

¹⁷ Šį atsakymą turite teisę apskųsti Agentūrai (A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius) arba Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai (A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius), arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka, arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo įteikimo dienos.

rūšių apsaugos, kontroliuojant jų prekybą

5 straipsnis

Eksportas arba reeksportas iš Bendrijos

„1. Eksportuojant arba reeksportuojant iš Bendrijos A priede išvardytų rūšių egzempliorius, muitinėje, kurioje atliekami eksporto formalumai, reikalaujama pateikti paskirties valstybės narės, kurioje yra egzemplioriai, valdymo institucijos išduotą eksporto leidimą arba reeksporto sertifikatą, o po to atlikti reikiamą patikrinimą.

2. A priede išvardytų rūšių egzempliorių eksporto leidimas gali būti išduodamas tik tada, kai laikomasi šių sąlygų:

a) kompetentinga mokslo institucija raštu praneša, kad laisvėje gyvenančių egzempliorių sugavimas ar surinkimas arba jų eksportas nepakenks šių rūšių apsaugos būklei arba nesumažins teritorijos, kurioje gyvena atitinkamų rūšių populiacijos;

b) pareiškėjas pateikia dokumentus, įrodančius, kad egzemplioriai buvo gauti laikantis galiojančių šių rūšių apsaugos teisės aktų; jei paraiška pateikiama valstybei narei, kuri nėra kilmės šalis, toks įrodantis dokumentas bus sertifikatas, kuriame teigiama, kad egzempliorius buvo paimtas iš natūralios aplinkos laikantis jos teritorijoje galiojančių teisės aktų;

c) valdymo institucija yra įsitikinusi, kad:

i) gyvas egzempliorius bus paruoštas ir vežamas taip, kad sumažėtų jo sužalojimo arba žiauraus elgesio su juo pavojus bei grėsmė sveikatai; ir

ii) - Konvencijos I priede nenurodytų rūšių egzemplioriai nebus naudojami visų pirma komerciniams tikslams, arba

- eksportuojant į valstybę, kuri yra Konvencijos šalis, šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų rūšių egzempliorius buvo išduotas importo leidimas;

ir

d) valstybės narės valdymo institucija, pasikonsultavusi su kompetentinga mokslo institucija, įsitikina, kad nėra jokių kitų su rūšių apsauga susijusių veiksnių, dėl kurių nebūtų galima išduoti eksporto leidimo.“

11. Komisijos 2006 m. gegužės 4 d. Reglamento (EB) Nr. 865/2006

8 straipsnis

„[...]

3. Sprendimą dėl leidimų ir sertifikatų išdavimo valdymo institucijos priima per mėnesį nuo išsamiai užpildytos paraiškos pateikimo dienos.

Tačiau tada, kai dokumentus išduodanti valdymo institucija tariaisi su trečiosiomis šalimis, minėtas sprendimas gali būti priimtas tik šioms konsultacijoms sėkmingai pasibaigus. Kai paraiškų nagrinėjimas užtrunka ilgiau, pareiškėjams apie tai pranešama. [...].“

12. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo

- 22 straipsnis. Seimo kontrolieriaus sprendimai

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą:

1) pripažinti skundą pagrįstu;

2) atmesti skundą;

3) nutraukti skundo tyrimą.

[...]

3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 20 d. nutarimas Nr. 261 „Dėl nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos ir 1996 m. gruodžio 9 d. tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo“ (su pakeitimais):

„Siekdama įgyvendinti Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvenciją (Žin., 2001, Nr. [50-1741](#)) (toliau vadinama – Konvencija) ir 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 3 tomas, p. 136) (toliau vadinama – Reglamentas), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Skirti Aplinkos ministeriją Konvencijos ir Reglamento valdymo institucija, vykdančia Konvencijoje ir Reglamente numatytas valdymo institucijos funkcijas (išskyrus nurodytas šio nutarimo 2 punkte), palaikyti ryšius su kitomis Konvencijos valstybėmis narėmis, Sekretoriatu ir Europos Komisija, reguliariai rengti ir teikti Sekretoriatui Konvencijos įgyvendinimo ataskaitas, taip pat teikti Europos Komisijai Reglamente nustatytą informaciją.

2. Skirti Aplinkos apsaugos agentūrą Konvencijos ir Reglamento valdymo institucija, išduodančia Reglamente numatytus leidimus, sertifikatus ir kitus dokumentus. [...].“

Tyrimo išvados

14. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

14.1. Bendrovė kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl CITES eksporto leidimo neišdavimo.

14.2. CITES, Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija, yra tarptautinis tarpvyriausybinius susitarimas, įsigaliojęs 1975 m. Šio susitarimo tikslas yra užtikrinti, kad dėl vykdomos tarptautinės prekybos nėra viena laukinė faunos ar floros rūšis netaptų arba neliktų naudojama, neišlaikant ekologinės pusiausvyros.

ES CITES buvo įgyvendinta per reglamentus, tiesiogiai taikomus valstybėms narėms. Pagrindiniai reglamentai, skirti įgyvendinti CITES: 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą bei šio reglamento priedai, kuriuose pateiktas rūšių, kuriomis prekyba yra reguliuojama, sąrašas; 2006 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 865/2006, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisykles.

CITES eksporto leidimai ūkio subjektams išduodami tik tuo atveju, jeigu tenkinamos tam tikros sąlygos. Ar sąlygos tinkamos, bendradarbiaudama su savo šalies mokslinė institucija, sprendžia atskiros valstybės narės paskirta valdymo institucija, vertindama: ar prekyba bus žalinga rūšių išlikimui natūralioje aplinkoje; ar egzempliorius buvo įsigytas teisėtu būdu; ar egzempliorius tinkamai paženklintas; ar egzempliorius tinkamai paruoštas pervežimui, jei jis gyvas; ar importuotojas turi tinkamas patalpas ir sąlygas gyvų egzempliorių laikymui ir priežiūrai.

14.3. Agentūra yra paskirta Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) ir Reglamento (EB) Nr. 338/97 valdymo institucija, išduodančia Reglamente numatytus leidimus, sertifikatus ir kitus dokumentus (žr. pažymos 13 punktą).

14.4. Ūkio subjektas turi pateikti paraišką CITES eksporto leidimui gauti. Įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 338/97 nuostatas, eksporto leidimas gali būti išduodamas tik tada, kai laikomasi nustatytų sąlygų.

Valstybės narės valdymo institucija (nagrinėjamu atveju – Agentūra), gavusi konkretaus asmens paraišką bei visus patvirtinamuosius dokumentus ir įsitikinusi, kad laikomasi visų leidimo išdavimo sąlygų, gali išduoti sertifikatą nurodytiems tikslams.

14.5. *Hirudo verbana* dėlių rūšis įrašyta į Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos II priedą ir įtraukta į Reglamento (EB) Nr. 338/97 B priedą, priskiriama saugomoms rūšims (žr. pažymos 6 punktą). *Hirudo verbana* rūšiai taikomi griežtesni apsaugos standartai ir reikalingi Reglamente (EB) Nr. 338/97 numatyti CITES leidimai. CITES eksporto leidimai išduodami vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 ir Reglamento (EB) Nr. 865/2006 reikalavimais.

Reglamento (EB) Nr. 338/97 10 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės valdymo institucija (Agentūra) tik gavusi konkretaus asmens paraišką, visus patvirtinančius dokumentus ir įsitikinusi,

kad laikomasi visų leidimo išdavimo sąlygų, gali išduoti sertifikatą 5 straipsnio 4 dalyje nurodytiems tikslams (eksportui).

Reglamento (EB) Nr. 865/2006 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta „tinkamai užpildyta forma pateikiama valstybės narės, kurios teritorijoje yra egzemplioriai, valdymo institucijai, ir joje nurodoma tokia dokumentiniais įrodymais pagrįsta informacija, kokios, tos institucijos nuomone, reikia, kad būtų galima nustatyti, ar, remiantis Reglamento (EB) Nr. 338/97 5 straipsnio nuostatomis, turėtų būti išduotas leidimas (sertifikatas).“

Atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 338/97 10 ir Reglamento (EB) Nr. 865/2006 26 straipsnio 2 dalies nuostatas, Agentūrai suteikta diskrecija savarankiškai ir nepriklausomai vertinti Pareiškėjos pateikiamus dokumentus, priimant motyvuotus sprendimus dėl CITES leidimų išdavimo.

14.6. Įvertinusi Reglamento (EB) Nr. 338/97 ir Reglamento (EB) Nr. 865/2006 reikalavimus, Agentūra teigiamą sprendimą dėl eksporto leidimo išdavimo gali priimti tik įsitikinusi, kad laikomasi visų leidimo išdavimo sąlygų.

14.7. Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 865/2006 8 straipsnio 3 dalimi, sprendimą dėl leidimų išdavimo Agentūra priima per mėnesį nuo išsamiai užpildytos paraiškos pateikimo dienos.

Paraiška Nr. 1 Agentūroje gauta 2022 m. gegužės 10 d., 2022 m. gegužės 12 d. paskirtas vykdytojas, 2022 m. birželio 10 d. Agentūros raštu Nr. (26)-A4E-6846 atsakyta.

Paraiška Nr. 2 Agentūroje gauta 2022 m. birželio 14 d., 2022 m. birželio 15 d. paskirtas vykdytojas, 2022 m. liepos 14 d. Agentūros raštu Nr. (26)-A4E-8182 atsakyta.

14.8. Bendrovei 2023 m. vasario 23 d. pateikus Agentūrai paraišką AS-1439, 2023 m. kovo 29 d. – patikslintą paraišką AS-2516, pašalinus anksčiau Agentūros nurodytus paraiškų trūkumus, pateikus trūkstamus dokumentus, 2023 m. balandžio 28 d. buvo priimtas teigiamas sprendimas dėl CITES eksporto leidimo išdavimo (žr. pažymos 9 punktą).

15. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalies nuostatas, skundo tyrimas nutraukiamas, jei tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia (žr. pažymos 12 punktą).

Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovės skunde nurodytas klausimas dėl eksporto leidimo išdavimo buvo išspręstas iš esmės (žr. pažymos 9 punktą ir 14.8 papunktį), vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, UAB „X“ skundo tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

uždarosios akcinės bendrovės „X“ skundo tyrimą nutraukti, klausimą išsprendus gera valia.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė